

Raport

privind realizarea măsurilor cuprinse în Planul de acțiuni pentru anii 2017-2019 privind implementarea Declarației Parlamentului Republicii Moldova cu privire la acceptarea Raportului final al Comisiei Internaționale pentru studierea Holocaustului, prezidată de Elie Wiesel, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 313 din 22.05.2017

Adoptarea Planul de acțiuni pentru anii 2017-2020 privind implementarea Declarației Parlamentului Republicii Moldova cu privire la acceptarea Raportului final al Comisiei Internaționale pentru studierea Holocaustului, prezidată de Elie Wiesel a recunoscut necesitatea unei intervenții imediate în ceea ce privește studierea Holocaustului. Prin acest act, Republica Moldova și-a asumat angajamentul de a întreprinde măsuri practice în domeniile social și educațional pentru studierea Holocaustului și organizarea evenimentelor de comemorare a victimelor acestei tragedii istorice.

La 22 mai 2017 Guvernul a aprobat Planul de acțiuni pentru punerea în aplicare a acestei declarații (HG nr.313) care vine să întărească politicile naționale vizând cultivarea toleranței și combaterea tuturor formelor de discriminare, antisemitism și intoleranță precum și să contribuie la consolidarea coeziunii sociale.

Planul dat cuprinde trei domenii:

1. Educație
2. Cultivarea memoriei și comemorarea victimelor Holocaustului (sfera culturii și muzeelor)
3. Cercetării și științei

Nr. crt.	Denumirea acțiunii	Termenul de realizare	Instituțiile responsabile	Partenerii de cooperare	Indicatorii de progres	Sursele de finanțare	Notă despre realizare
1	2	3	4	5	6	7	8

1. Domeniul educației							
Obiectivul: Promovarea cunoștințelor despre Holocaust în vederea combaterii rasismului, xenofobiei, antisemitismului și intoleranței							
1.1	Includerea Raportului Comisiei Internaționale pentru studierea Holocaustului în România (Raportul „Elie Wiesel”), precum și a unor titluri de carte privind fenomenul Holocaustului în lista bibliografică pentru completarea fondurilor de carte ale bibliotecilor școlare, universitare academice și publice	2017-2019	Ministerul Educației, Ministerul Culturii, Academia de Științe a Moldovei, în cooperare cu autoritățile publice locale și administrațiile bibliotecilor vizate	Institutul Național pentru Studierea Holocaustului din București „Elie Wiesel”, Alianța Internațională pentru Memoria Holocaustului, Oficiul OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului	Pentru identificarea listei bibliografice privind fenomenul Holocaustului biblioteca Științifică ”Andrei Lupan” (institut) a continuat lucrul asupra elaborării bibliografiei la tema Holocaustului. În prezent are loc coordonarea cu bibliotecile de profil, definitivarea	Din bugetul public și din contribuțiile sponsorilor	În vederea familiarizării comunității educaționale din învățământul general cu conținutul Raportului final al Comisiei Internaționale pentru studierea Holocaustului în România („Raportul Elie Wiesel”) această lucrare a fost inclusă în lista obligatorie a resurselor didactice în Reperele metodologice de organizare a procesului educațional la disciplina școlară Istoria românilor și universală pentru anul de studii 2018-2019 ce reprezintă o componentă a documentelor școlare obligatorii pentru întreg sistem educațional, incluzând aspecte metodologice și didactice de aplicare a curriculumului în structurile de învățare, în vederea formării competențelor specifice disciplinei Istoria, aprobate prin ordinul MECC nr.965 din 22 iunie 2018 și care pot fi accesate pe sit-ul oficial al instituției la adresa https://mecc.gov.md/sites/default/files/istoria_repere_metodologice2018_rom.pdf Pentru identificarea listei bibliografice privind fenomenul Holocaustului biblioteca Științifică ”Andrei Lupan” (institut) a continuat lucrul asupra elaborării bibliografiei la tema Holocaustului. În prezent are loc coordonarea cu bibliotecile de profil, definitivarea și redactarea

					și redactarea bibliografică.		bibliografică.
1.2 .	Efectuarea unei analize pertinente a curriculumurilor și a manualelor școlare la disciplinele Istoria românilor și universală privind studierea subiectului „Al Doilea Război Mondial. Crime împotriva umanității”	2017-2018	Ministerul Educației, Academia de Științe a Moldovei	Institutul Național pentru Studierea Holocaustului din București „Elie Wiesel”, Alianța Internațională pentru Memoria Holocaustului , Oficiul OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului	Analiză efectuată: -evaluarea manualelor școlare privind studierea Holocaustului; - revizuirea curriculară a disciplinelor din ciclul gimnazial și liceal planificată pentru cea de a doua etapă de dezvoltare curriculară (2018-2019).	Din bugetul public și din contribuțiile sponsorilor	Activitatea a fost desfășurată în perioada decembrie, 2017 - ianuarie, 2018. Conform dispoziției nr.503 din 03.12.2017 a fost constituit Grupul de evaluare a manualelor școlare privind studierea Holocaustului din care fac parte reprezentanți ai facultăților de istorie din învățământul superior și de formare continuă, Academia de Știință a Moldovei, membri ai IHRA, profesori școlari. Activitatea grupului s-a axat pe analiza manualelor școlare la Istoria românilor și universală cu referire la studierea subiectului „Al Doilea Război Mondial. Crime împotriva umanității”, analize care vor servi la revizuirea curriculară a disciplinelor din ciclul gimnazial și liceal planificată pentru cea de a doua etapă de dezvoltare curriculară (2018-2019).
1.3 .	Dezvoltarea conținutului curricular privind studierea	2018-2019	Ministerul Educației,	Institutul Național pentru	Conținut elaborat	Din bugetul public și	Conținuturile curriculare cu referire la studierea Holocaustului în cadrul unității de învățare „Al Doilea Război Mondial. Crime împotriva

	Holocaustului în cadrul unității de învățare „Al Doilea Război Mondial. Crime împotriva umanității” în curriculumul la disciplinele școlare Istoria românilor și universală		Academia de Științe a Moldovei, instituțiile de învățământ vizate	Studierea Holocaustului din București „Elie Wiesel”, Alianța Internațională pentru Memoria Holocaustului Oficiul OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului	Conținuturile curriculare cu referire la studierea Holocaustului în cadrul unității de învățare „Al Doilea Război Mondial. Crime împotriva umanității” au fost revizuite în cadrul reformei de dezvoltare curriculară, ediția 2019.	din contribuțiile sponsorilor	umanității” au fost revizuite în cadrul reformei de dezvoltare curriculară, ediția 2019. Conform ordinului Ministerului Educației, Culturii și Cercetării nr. 906 din 17 iulie 2019 a fost aprobat Curriculum la disciplina <i>Istoria românilor și universală</i> pentru învățământul gimnazial și liceal. În conformitate cu ordinul ministerului nr.919 din 19.07.2019, cu privire la implementarea Curriculumului National, prevede implementarea graduală a noului curriculum, începând cu anul de studii 2019-2020.
1.4	Elaborarea curriculumului la disciplina opțională Holocaust: istorie și lecții pentru învățământul general	2017-2018	Ministerul Educației, Academia de Științe a Moldovei	Institutul Național pentru Studierea Holocaustului din București „Elie Wiesel”, Alianța	Curriculum elaborat Curriculumul la disciplina opțională „ <i>Holocaust: istorie și lecții de viață</i> ” (aprobat prin	Din bugetul public și din contribuțiile sponsorilor	În decembrie 2018 acest document de curriculum a fost pus în discuție la Consiliul National pentru Curriculum și aprobat prin ordinul ministrului nr. 1939 din 28 decembrie 2018. Curriculumul la disciplina opțională Holocaust: istorie și lecții de viață are statut de instrument /document curricular adresat cadrelor didactice, elevilor din clasele IX-XII, precum și părinților acestora și este elaborat în 1 2 3 4 5 6 7 Internațională pentru Memoria Holocaustului, Oficiul OSCE pentru Instituții

				Internațională pentru Memoria Holocaustului , Oficiul OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului, universitățile și instituțiile de cercetare interesate din țările partenere	ordinul MECC nr.1327 din 10.09.2018) a fost inclus în portofoliul disciplinelor opționale pentru clasele IX-XII în <i>Planul-cadru de învățământ pentru anul 2019-2020</i>, aprobat prin ordinul MECC nr.321 din 29.03.2019.	Democratice și Drepturile Omului, universitățile și instituțiile de cercetare interesate din țările partenere conformitate cu recomandările metodologice ale Școlii internaționale de Studiere a Holocaustului Yad Wasem, Ierusalim și a Institutului European de Studiere a Holocaustului „Centropa”. La elaborarea acestui document curricular au fost antrenați experți naționali și internaționali (Diana Dumitru, Alexandru Voitenco), reprezentanți ai Comunitarii evreiești precum și cadre didactice din Republica Moldova. De menționat că această activitate a fost desfășurată cu susținerea OSCE în Moldova. Disciplina opțională Holocaust: istorie și lecții de viață include studiul despre evenimentele Holocaustului ce pot sensibiliza tinerii față de exemplele de prejudecăți și nedreptate din lumea contemporană. Studiul Holocaustului poate confrunta elevii cu stereotipuri, mituri și prejudecăți și poate să le permită acestora să confrunte eventualele prejudecăți cu ajutorul dovezilor științifice. Dar lecțiile de natură morală nu vor fi bine fundamentate dacă nu se bazează pe o parcurgere fidelă și obiectivă a dovezilor istorice. Cercetarea istorică de acest tip, va dezvălui complexități ale lumii în care au fost făcute astfel de alegeri și au fost luate astfel de decizii calificate astăzi - FENOMENUL HOLOCAUST. În curricula universitară în cadrul specialităților Istorie sunt introduse și abordate subiecte, precum: • Lecțiile celui de-al Doilea Război Mondial. Crime împotriva umanității; • România, Basarabia și Transnistria între anii 1941-1944. Specificul Holocaustului în spațiul românesc; • Situația grupurilor etnice din România în anii 1918-1940 • Specificul etnic și identitar al Basarabiei în perioada
--	--	--	--	---	---	--

							interbelică. • Identități colective în România și Republica Moldova. etc. Curriculumul la disciplina opțională „<i>Holocaust: istorie și lecții de viață</i>” (aprobat prin ordinul MECC nr.1327 din 10.09.2018) a fost inclus în portofoliul disciplinelor opționale pentru clasele IX-XII în <i>Planul-cadru de învățământ pentru anul 2019-2020</i>, aprobat prin ordinul MECC nr.321 din 29.03.2019. Cu suportul OSCE a fost elaborat auxiliarul didactic de implementare a disciplinei opționale <i>Holocaust: istorie și lecții de viață</i>, propus pentru pilotare în anul curent de studii în instituțiile de învățământ care au solicitat aceasta disciplină opțională.
1.5 .	Introducerea în curriculumul disciplinar „Istoria românilor și Istoria universală” a unității de învățare privind cultura și tradițiile minorităților naționale	2017-2018	Ministerul Educației, Academia de Științe a Moldovei, Agenția Relații Interetnice, Biroul politici de reintegrare, instituțiile de	Institutul Național pentru Studierea Holocaustului din București „Elie Wiesel”, Alianța Internațională pentru Memoria Holocaustului ,	Insertie elaborată A fost elaborat și aprobat în ședința Consiliului Național pentru Curriculum din 3 iulie 2018 curriculumul la disciplina ”Istoria, cultura și tradițiile romilor din	Din bugetul public și din contribuțiile sponsorilor	A fost elaborat și aprobat în ședința Consiliului Național pentru Curriculum din 3 iulie 2018 curriculumul la disciplina ”Istoria, cultura și tradițiile romilor din Republica Moldova”. Acțiunea constituie parte componentă a reformei curriculare care în 2017-2018 a inclus ciclul primar, iar pentru 2018-2019 este preconizată pentru ciclul gimnazial și liceal 2020 (ordinul ME nr.432 din 29 mai 2017).

			învățământ vizate, în cooperare cu asociațiile comunităților etnoculturale din Republica Moldova	Oficiul OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului, universitățile și instituțiile de cercetare interesate din țările partenere	Republica Moldova”.		
1.6	Desfășurarea „Săptămîinii Memoriei” în instituțiile de învățământ general și superior cu profil uman, inclusiv prin organizarea unor mese rotunde, conferințe și seminare privind fenomenul Holocaustului	2017-2019, în perioada 23-27 ianuarie	Ministerul Educației, Agenția Relații Interetnice, Academia de Științe a Moldovei, instituțiile de învățământ vizate,	Alianța Internațională pentru Memoria Holocaustului, Oficiul OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului, Consiliul European,	50 de evenimente la care au participat peste 1500 de persoane: politicieni, profesori, studenți, elevi, reprezentanți ai comunităților evreiești, reprezentanți	Din bugetul public și din contribuțiile sponsorilor	Ziua Internațională de Comemorare a Victimelor Holocaustului în Republica Moldova a fost marcată prin organizarea ”Săptămîinii Memoriei” cu evenimente dedicate onorării memoriei celor care au dispărut în urma unora dintre cele mai crude manifestări ale istoriei din ultimul secol. Astfel, cu acest prilej, Agenția Relații Interetnice, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării în parteneriat cu Parlamentul, Guvernul Republicii Moldova și organizațiile etnoculturale evreiești din Republica Moldova au organizat un șir de acțiuni menite să comemoreze victimele Holocaustului. Printre acestea, menționăm Forumul Tinerilor din Republica Moldova ”Viitorul ne aparține” și expoziția ”Albumul familiei evreiești din Moldova.

			Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene, în cooperare cu asociațiile comunităților evreiești și ale romilor din Republica Moldova	Institutul Național pentru Studierea Holocaustului din București „Elie Wiesel”, Școala Internațională de Studiere a Holocaustului, Centropa Jewish Network for European Schools	a etnicilor din Republica Moldova Un Forum organizat cu participarea a 200 de tineri MECC a semnat un Acord de cooperare cu Comunitatea Evreiască (CER) din Republica Moldova.	Fotografii și istorii din interviurile Centropa din Moldova” (2019), la care au participat peste 200 de tineri din instituțiile de învățământ din capitală. Învățământul non-formal organizat prin activități extrașcolare, desfășurate în cadrul instituțiilor de învățământ general în vederea comemorării victimelor Holocaustului constituie o dimensiune importantă în învățământul general. În conformitate cu prevederile Hotărârii Parlamentului nr.210 din 26.11.2015 Cu privire al zilele comemorative, zilele de sărbătoare și la zilele de odihnă în Republica Moldova anual în cea de-a treia săptămână a lunii ianuarie, printr-o circulară a MECC (03/1-09/351 din 21.01.19) este organizată Săptămâna dedicată memoriei Holocaustului, ce include diverse activități de sensibilizare a comunității educaționale (clasele VII-XII) cu referire la consecințele Holocaustului. Despre cele mai relevante activități desfășurate la nivel local ministerul a fost informat de către OLSDI Ștefan- Vodă, Glodeni, Briceni, mun.Bălți. În cadrul Săptămânii evenimentelor comemorative dedicate Zilei naționale de comemorare a victimelor Holocaustului, în gimnazii și licee sunt organizate lecții despre Holocaust, diverse conferințe, forumuri pentru tineri, vizionări de spectacole, expoziții de fotografii și alte evenimente comemorative și educaționale. În instituțiile de învățământ superior a avut loc ”Săptămâna memoriei” în cadrul cărora au fost susținute lecții publice în cadrul programelor de studii pentru licență și master, mese rotunde, conferințe cu genericul ”Holocaustul - tragedie a secolului XX” 1 2 3 4 5 6 7 dedicate comemorării victimelor Holocaustului. Astfel, în cadrul Universității ”Alecu Russo” din Bălți a avut loc masa rotunda cu genericul ”Totalitarismul secolului XX între memorie și istorie” În contextul organizării „Săptămânii Memoriei” – 2018, la solicitarea Comunității Evreiești
--	--	--	--	---	--	---

						din Republica Moldova, Centrul de Etnologie al Institutului Patrimoniului Cultural a elaborat o expertiză științifică a textelor cu conținut istoric, care au fost incluse în cadrul panourilor informative amplasate în locurile de comemorare a victimelor Holocaustului evreiesc din municipiul Chișinău: Monumentul victimelor ghetoului din Chișinău și Memorialul victimelor fascismului, în conformitate cu Solicitarea nr. 01-18 din 09.01.2018. La 27 ianuarie 2018, în incinta Colegiului de Arte Plastice „Alexandru Plămădeală în cadrul participării la acțiunile de comemorare a victimelor Holocaustului „Săptămâna Memoriei” – 2018 a fost deschisă expoziția-concurs de artă plastică și decorativă „Culorile unui genocid” în cadrul căreia colaboratorul Centrului de Etnologie al Institutului Patrimoniului Cultural, NASTAS Rodica, a prezentat comunicarea „Holocaust – file din istorie”. La data de 14 iulie 2017, MECC a semnat un Acord de cooperare cu Comunitatea Evreiască (CER) din Republica Moldova. Acordul s-a bazat pe necesitatea stabilirii unui parteneriat pentru punerea în aplicare a proiectelor comune, a programelor și a altor inițiative de dezvoltare a politicilor educaționale cu privire la modul de predare a Holocaustului. Acordul prevede, de asemenea, dezvoltarea de către MECC a noilor programe de formare pentru cadrele didactice din instituțiile de învățământ general și universitar cu privire la Holocaust și istorie, cultura și tradițiile comunităților etnice din Republica Moldova. În contextul organizării „Săptămânii Memoriei” – 2019, la solicitarea Comunității Evreiești din Republica Moldova în cadrul Centrului de Etnologie
--	--	--	--	--	--	--

							al Institutului Patrimoniului Cultural, subordonat MECC, au fost elaborate textele cu conținut istoric, care au fost incluse în cadrul panoului de informații „Ghetoul din Chișinău”, expus la 27 ianuarie 2019 în scuarul Monumentului victimelor ghetoului din Chișinău. Dr. DAMIAN Victor.
1.7	Formarea inițială și continuă a cadrelor didactice din instituțiile de învățământ general și universitar cu privire la Holocaust și istoria, cultura și tradițiile comunităților etnice din Republica Moldova	2017-2019, în perioada vacanțelor	Ministerul Educației, Academia de Științe a Moldovei	Institutul Național pentru Studierea Holocaustului din București „Elie Wiesel”, Alianța Internațională pentru Memoria Holocaustului, Oficiul OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului,	În total la seminarele desfășurate sub egida MECC au participat circa 399 profesori de istorie din 28 țării.	Din bugetul public și din contribuțiile sponsorilor În vederea asigurării participării anuale a profesorilor de istorie din învățământul general la stagiul de formare la Yad Vasem MECC a inclus în bugetul	În vederea asigurării participării anuale a profesorilor de istorie din învățământul general la stagiul de formare la Yad Vasem MECC a inclus în bugetul pentru anul 2019 suma de 100 000 lei preconizată pentru activitatea nominalizată. În perioada 29.07-5.08. 2018 un grup de 16 profesori școlari au participat la stagiul de formare la Centrul Internațional de Studiere a Holocaustului Yad Vasem, Ierusalim. Plata pentru stagiul este achitată de către participanți, cazarea și alimentația de către Centrul de Instruire. Costurile de drum pentru 4 cadre didactice participante în concursul Național „Holocaust: istorie și lecții de viață” au fost acoperite de către OSCE (3 persoane) și de către Comunitatea Evreiască (1 persoană). Pe parcursul anului 2019 au fost organizate următoarele activități de formare a cadrelor didactice privind educația Holocaust: aprilie 2019 , două stagii de formare a 70 profesori de istorie din mun. Chișinău, organizate cu suportul Departamentului European al Școlii Internaționale pentru Studierea Holocaustului, Yad Vasem, Stagiile au fost desfășurate cu participarea formatorului internațional Yad Vasem;

				Școala Internațională de Studiere a Holocaustului , Centropa Jewish Network for European School		pentru anul 2019 suma de 100 000 lei preconizată pentru activitatea nominalizată	septembrie - octombrie 2019, cu suportul Institutului de Istorie Orală în colaborare cu Institutul de studiere a Holocaustului din România Elie Wiesel și a Fundației Friedrich Ebert Moldova au fost organizate următoarele seminare cu genericul ”Metodica predării Holocaustului în școală: oportunitate, metode și resurse”: 27 septembrie 2019, or. Orhei, - cu participarea a 120 de profesori de istorie din raioanele Orhei, Telenești, Șoldănești și Rezina; 28 septembrie 2019, or. Ungheni, - cu participarea a 90 de profesori de istorie din raioanele Ungheni, Fălești, Călărași și Nisporeni; 19 octombrie 2019 - or. Căușeni, - cu participarea a 84 de profesori de istorie din raioanele Căușeni, Anenii Noi și Ștefan-Vodă. noiembrie, 2019, cu suportul OSCE au fost instruite 35 de cadre didactice privind abordările metodologice și strategiile didactice specifice educației Holocaustului; - În total la seminarele desfășurate sub egida MECC au participat circa 399 profesori de istorie din 28 raioane ale țării.
1.9	Organizarea și desfășurarea unor conferințe, seminare și mese rotunde, cu participarea cadrelor didactice de pe ambele maluri ale Nistrului, pe tema Holocaustului și cu	2017-2019	Biroul politici de reintegrare, Ministerul Educației, Agenția Relații Interetnice,	Institutul Național pentru Studierea Holocaustului din București „Elie Wiesel”, Alianța Internațională	Evenimente organizate în cadrul comemorării zilei internaționale		Un aspect important în vederea educației Holocaustului îl constituie formarea cadrelor didactice. Aici urmează să menționăm suportul partenerilor internaționali (Alianța Internațională pentru memoria Holocaustului (IHRA), International School for Holocaust Studies, Centropa (Jewish Network for European Schools), Oficiului OSCE în Moldova, precum și organizațiilor locale Centrului Internațional de Trening și Dezvoltarea

	privire la predarea acesteia în instituțiile de învățământ general și superior, precum și efectuarea unor vizite la locurile de memorie ale Holocaustului		Academia de Științe a Moldovei, instituțiile de învățământ vizate, organizațiile neguvernamentale	pentru Memoria Holocaustului, Oficiul OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului, Școala Internațională de Studiere a Holocaustului, Centropa Jewish Network for European Schools	27 ianuarie		Profesională, Comunității evreiești care au contribuit la organizarea și desfășurarea stagiilor de formare a profesorilor din învățământul general din RM. MECC consideră importantă dezvoltarea partenerilor nominalizate privind formarea continuă a 1 2 3 4 5 6 7 Democratice și Drepturile Omului, Școala Internațională de Studiere a Holocaustului, Centropa Jewish Network for European Schools cadrelor didactice pe dimensiunea educației Holocaustului
1.10.	Organizarea unor vizite de informare și documentare pentru reprezentanții instituțiilor de stat și ai organizațiilor necomerciale din Republica Moldova la Institutul Național pentru Studierea Holocaustului din	2017-2019	Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene, instituțiile de stat în cooperare cu organizațiile	Institutul Național pentru Studierea Holocaustului din București „Elie Wiesel”, Institutul „Yad Vashem” din Ierusalim,	5 vizite de cunoaștere a realizărilor și tendințelor privind studierea Holocaustului în statele membre IHRA	Din bugetul instituțiilor și organizațiilor implicate și din contribuțiile	În vederea familiarizării cu experiența altor țări în domeniul studierii, cercetării și comemorării Holocaustului au fost organizate vizite de informare și documentare. În acest context menționăm contribuția Misiunii OSCE Moldova pentru acoperirea cheltuielilor de participare a delegației Republicii Moldova la reuniunea anuală a Alianței Internaționale pentru memoria Holocaustului (Iași, noiembrie, 2016 și Geneva, iunie, 2017, Berna, decembrie 2017. În perioada 2 – 5 decembrie 2019, la Luxembourg) în cadrul cărora prin asistarea la ședințele Departamentului Educației din cadrul IHRA, cu posibilitatea de cunoaștere a realizărilor

	București „Elie Wiesel”, Institutul „Yad Vashem” din Ierusalim, instituțiile similare din Franța, Germania, Polonia și Austria în vederea familiarizării cu experiența acestora în domeniul studierii, cercetării și comemorării Holocaustului		necomercial e din Republica Moldova	Muzeul Memorial al Holocaustului din Washington D.C.		sponsorilor	și tendințelor privind educația Holocaust în statele membre IHRA, aspecte foarte importante pentru demararea acțiunilor ulterioare conform actualului Plan de acțiuni. Participare, cu suportul Oficiului OSCE, în cadrul vizitei de documentare la București, 24-27 octombrie 2017, în cadrul căreia au fost prezentate experiențele României privind educația Holocaust. În perioada 6 -10 aprilie 2018 un grup format din 5 elevi și un profesor de la Liceul Academiei de Științe a Moldovei a realizat o vizită de informare și documentare în Polonia, care au avut drept scop studierea istoriei Holocaustului .
2. Cultivarea memoriei și comemorarea victimelor Holocaustului (sfera culturii și muzeelor)							
Obiectivul: Cultivarea memoriei Holocaustului, promovarea culturii toleranței și păcii, combaterea antisemitismului și intoleranței							
2.1	Marcarea oficială, la 27 ianuarie, a Zilei comemorării victimelor Holocaustului, inclusiv prin dedicarea unei ore speciale în cadrul ședințelor în plen ale Parlamentului și Guvernului și prin anunțarea unui moment național de	2017-2019 la 27 ianuarie	Biroul Relații Interetnice Cancelaria de Stat în cooperare cu Comunitatea Evreiască din RM și Comunitatea Romilor	Institutul Național pentru Studierea Holocaustului din București „Elie Wiesel”	50 de evenimente la care au participat peste 1500 de persoane: politicieni, profesori, studenți, elevi, reprezentanți	35 000 lei din bugetul ARI pentru organizarea Forumului in 2019	Organizarea la începutul fiecărui an a Săptămânii evenimentelor comemorative dedicate Zilei naționale de comemorare a victimelor Holocaustului a devenit deja o tradiție pentru Republica Moldova deosebit de apreciată în rândul societății, inclusiv comunității evreiești. În cadrul Săptămânii, în gimnazii și licee sunt organizate lecții despre Holocaust, diverse conferințe, forumuri pentru tineri, vizionări de spectacole, expoziții de fotografii, conferințe de presă, alte evenimente comemorative și educaționale. În perioada 22-29 ianuarie 2019, în Republica Moldova a fost desfășurată Săptămâna memoriei Holocaustului dedicată Zilei internaționale

	reculegere în memoria victimelor Holocaustului				au comunităților evreiești, reprezentanți a etnicilor din Republica Moldova Un Forum organizat cu participarea a 200 de tineri La data de 27 ianuarie 2018, în incinta Casei	de comemorare a victimelor Holocaustului, organizată sub patronajul Parlamentului și Guvernului Republicii Moldova. Agenda Săptămânii a inclus un șir de acțiuni menite să comemoreze victimele Holocaustului, în special „Miting-requiem” la monumentul „Victimelor Fascismului” (mun. Chișinău), Masa rotundă „Comemorarea Holocaustului în Republica Moldova” (Sala Europei, Parlamentul Republicii Moldova), Inagurarea expoziției „Holocaustul în Basarabia” (Holul Parlamentului Republicii Moldova), Forumul tinerilor din Republica Moldova „Viitorul ne aparține” (Casa Naționalităților), etc. - La data de 27 ianuarie 2018, în incinta Casei Naționalităților (CN) a fost deschis primul Centru-muzeu dedicat istoriei Holocaustului pe teritoriul actual al Republicii Moldova. Centrul-muzeu „Memoria Holocaustului și Toleranța Interetnică” a fost creat de ARI cu susținerea, inclusiv financiară, a Guvernului Republicii Moldova. Acesta cuprinde acte și cărți istorice, monografii, fotografii și filme documentare. Centrul-muzeu a fost conceput, printre altele, ca un instrument educațional care să permită profesorilor, studenților, reprezentanților cercurilor academice, oricăror altor persoane interesate să studieze tragedia Holocaustului, pentru a face memoria istorică mai relevantă în primul rând pentru generația tânără. O particularitate notabilă a Centrului-muzeu este expoziția separată dedicată <i>memoriei victimelor</i> genocidului <i>romilor</i> din
--	--	--	--	--	---	---

					Naționalităților (CN) a fost deschis primul Centru-muzeu dedicat istoriei Holocaustului pe teritoriul actual al Republicii Moldova		perioada <i>Holocaustului</i> , drept parte a efortului de a aduce un pios omagiu tuturor victimelor de etnie romă care au suferit din cauza regimului național-socialist din perioada celui de-al Doilea Război Mondial.
2.2	Consemnarea oficială a adoptării la 22 iulie 2016 a Declarației Politice a Parlamentului Republicii Moldova privind acceptarea Raportului final al Comisiei Internaționale pentru Studierea Holocaustului, prezidate de Elie Wiesel, prin anunțarea unui moment național de reculegere în	2017-2019 la 22 iulie	Biroul Relații Interetnice Cancelaria de Stat în cooperare cu Comunitatea Evreiască din RM și Comunitatea Romilor		prezentată informația la Comisia Parlamentară pentru drepturile omului și relații interetnice în februarie 2019. la ședință au fost invitate instituțiile de resort, societatea civilă.		<i>A fost prezentată informația privind realizarea măsurilor pe parcursul anului 2018 cuprinse în Planul de acțiuni pentru anii 2017-2020 privind implementarea Declarației Parlamentului Republicii Moldova cu privire la acceptarea Raportului final al Comisiei Internaționale pentru studierea Holocaustului, prezidată de Elie Wiesel, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 313 din 22.05.2017 la Comisia Parlamentară pentru drepturile omului și relații interetnice în februarie 2019. la ședință au fost invitate instituțiile de resort, societatea civilă.</i>

	memoria victimilor Holocaustului, precum și prezentarea în cadrul unor ședințe ale Parlamentului și Guvernului a unor informații succinte cu privire la implementarea documentelor în cauză.						
2.3	Marcarea, la 8 aprilie, a Zilei Internaționale a Romilor, inclusiv prin organizarea unor acțiuni de sensibilizare a opiniei publice asupra tragediei romilor în perioada celui de-al Doilea Război Mondial și a problemelor cu care se confruntă comunitatea romilor în zilele noastre.	2017-2019 la 8 aprilie	Biroul Relații Interetnice, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, Autoritățile publice centrale, în cooperare cu autoritățile publice locale și asociațiile etno-culturale ale romilor	Consiliul Europei, Oficiul OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului, Misiunea OSCE în Moldova, reprezentanțele organizațiilor internaționale acreditate în Republica Moldova	organizează diferite mese rotunde, traininguri, festivaluri, acțiuni de promovare a valorilor culturale ale romilor Anual echipa "Petalo Romani" a realizat 11 ediții cu un volum total de 330 min de emisie	finanțare 30.000-35.000 mii lei din bugetul ARI	La 8 aprilie 2017-2019 a fost sărbătorită Ziua Internațională a Romilor. În parteneriat cu Centrul Național al Romilor din RM s-au organizat: vernisarea expoziției de fotografii cu genericul „Liderii romi: trecut, prezent și viitor” în incinta Casei Naționalităților, expoziția costumelor tradiționale ale romilor etc. Compania „Teleradio-Moldova: La moment, principalul post care produce și difuzează emisiuni pentru minoritățile naționale rămâne a fi Compania Teleradio-Moldova. Astfel, TV-Moldova 1 pune pe post emisiunea „Petalo romano” – emisiune în limba romani cu prezență constantă în grila de emisie. Proiectul „Petalo Romano”(în limba romani cu traducere titrată în limba română) cu o durată de 30 min. fiecare ediție., în care se reflectă istoria și viața romilor din Republica moldova, prin valorificarea culturii lor. Promovarea integrării romilor în viața publică este obiectivul principal al programului. Anual echipa "Petalo Romani" a realizat 11 ediții cu un volum

					originală și 330 min în reluare. Pariciparea la evenimente anual circa 1000 de romi	total de 330 min de emisie originală și 330 min în reluare. Spectrul de probleme abordate în cadrul acestor ediții a fost variat: Promovarea Planului de acțiuni pentru susținerea populației de etnie romă din RM pe anii 2016-2020 și mersul implementării acestuia (martie, octombrie 2018); Promovarea imaginii femeii rome și demolarea stereotipurilor despre această etnie (iulie, septembrie, noiembrie, decembrie); Păstrarea și promovarea culturii rome Tragedia Holocaustului pentru romi (februarie 2018-2019); Radio Moldova în cadrul emisiunii „Glasos Romano”, periodicitate - 6 emisiuni pe lună, durata - 20 min., difuzează emisiunea în limba romani. Pe parcursul anului au fost difuzate emisiuni cu diverse tematici discutate cu etnicii romi. ARI colaborează cu 11 organizații etnoculturale ale romilor cu statut republican, susținând activitățile lor statutare, diverse proiecte implementate de ei. De asemenea, ARI susține și încurajează participarea romilor în programele și proiectele legate de îmbunătățirea și monitorizarea situației social-culturale a romilor și a integrării lor în societate, organizează diferite mese rotunde, traininguri, festivaluri, acțiuni de promovare a valorilor culturale și limba romani cu participarea conducerii de vîrf a Republicii Moldova, reprezentanților APC și APL.
--	--	--	--	--	---	--

						În conformitate cu practica obișnuită în cadrul sărbătoririi anuale a Zilei Internaționale a Romilor, ARI oferă finanțare 30.000-35.000 mii lei pentru evenimentele aferente, organizate în strânsă cooperare cu asociațiile de romi. La data de 27 ianuarie 2018, în incinta Casei Naționalității (CN) a fost deschis primul Centru-muzeu dedicat istoriei Holocaustului pe teritoriul actual al Republicii Moldova. Centrul-muzeu „Memoria Holocaustului și Toleranța Interetnică” a fost creat de ARI cu susținerea, inclusiv financiară, a Guvernului Republicii Moldova. Acesta cuprinde acte și cărți istorice, monografii, fotografii și filme documentare. Centrul-muzeu a fost conceput, printre altele, ca un instrument educațional care să permită profesorilor, studenților, reprezentanților cercurilor academice, oricăror altor persoane interesate să studieze tragedia Holocaustului, pentru a face memoria istorică mai relevantă în primul rând pentru generația tânără. O particularitate notabilă a Centrului-muzeu este expoziția separată dedicată memoriei victimelor genocidului romilor din perioada Holocaustului, drept parte a efortului de a aduce un pios omagiu tuturor victimelor de etnie romă care au suferit din cauza regimului național-socialist din perioada celui de-al Doilea Război Mondial.
--	--	--	--	--	--	--

2.4.	Marcarea, la 16 noiembrie, a Zilei Internaționale a Toleranței, în contextul implementării Declarației Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură vizând Principiile Toleranței, proclamată la 16 noiembrie 1995, prin organizarea unor acțiuni și programe speciale în scopul difuzării mesajului toleranței și culturii păcii printre cetățeni, în cooperare cu instituțiile educaționale, organizațiile necomerciale și cu mijloacele de informare în masă	2017-2019, la 16 noiembrie	Agencia Relatii Interetnice, Ministerul Educației, Ministerul Culturii, autoritățile publice centrale, în cooperare cu autoritățile publice locale, asociațiile etnoculturale	Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură, Consiliul Europei, Oficiul OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului, Misiunea OSCE în Moldova, Corpul diplomatic și Reprezentanțele organizațiilor internaționale acreditate în Republica Moldova	Organizarea expoziției cu participarea circa 100 persoane Miting requiem participarea circa 500 persoane	Numărul de acțiuni desfășurate și numărul de participanți	Agencia Relatii Interetnice a organizat in incinta Casei Naționalităților o expoziție de picture dedicate toleranței interetnice. La 16 noiembrie 2018 Biblioteca Științifică ”Andrei Lupan” (institut) în colaborare cu Biblioteca Națională a organizat expoziția tematică „Dreptul la memorie” cu proiecția unui film documentar. Aceasta prezintă materiale istorice și lucrări despre uciderea a aproximativ șase milioane de evrei, de toate vârstele, majoritatea din Europa, în timpul celui de-al Doilea Război Mondial.
------	---	----------------------------	--	---	--	--	---

2.5	Încurajarea exponenților cultelor religioase în vederea desfășurării unor ceremonii și servicii divine pentru comemorarea victimelor Holocaustului din perioada celui de-al Doilea Război Mondial	2017-2019 În perioada 23-27 ianuarie	Biroul Relații Interetnice, în cooperare cu autoritățile publice locale, asociațiile etnoculturale evreiești și ale romilor din Republica Moldova	Culte religioase din Republica Moldova	Evenimente organizate		În perioada 22-29 ianuarie 2017-2019, în Republica Moldova a fost desfășurată Săptămîna memoriei Holocaustului dedicată Zilei internaționale de comemorare a victimelor Holocaustului, Agenda Săptămîinii a inclus un șir de acțiuni menite să comemoreze victimele Holocaustului, în special „Miting-requiem” la monumentul „Victimelor Fascismului” (mun. Chișinău), Forumul tinerilor din Republica Moldova „Viitorul ne aparține” (Casa Naționalităților), etc. În cadrul evenimentelor menționate au fost organizate ceremonii și servicii divine pentru comemorarea victimelor Holocaustului.
-----	---	---	---	--	-----------------------	--	---

2.6.	Prezentarea unor spectacole de către instituțiile teatrale în diferite localități ale Republicii Moldova, difuzarea unor filme artistice/documentare și altor emisiuni speciale la televiziunea și radioul național consacrate tragediei Holocaustului	2017-2019, în perioada 23-27 ianuarie	Ministerul Culturii, Agenția Relații Interetnice, Instituțiile teatrale Instituția publică națională a audiovizualului Companiei „Teleradio-Moldova”	Asociațiile oamenilor de creație	Numărul de spectacole prezentate, numărul de filme difuzate	Din bugetul public și din contribuțiile sponsorilor susținerea financiară a MECC în valoare de 400 mii lei MECC a susținut financiar montarea acestui spectacol în valoare de 55 mii lei.	Menționăm: Vizionarea filmelor documentare: „Holocaustul-memorie și preîntâmpinare”, „Zona gri”; „Umbra svasticii”, „La revedere copii”; „Băiatul cu pijamale în dungi”, „Lista lui Kiselev”; „În memoria victimilor Holocaustului”; „Todesta –Tangoul morții” (Liceul Teoretic „Tudor Vladimirescu”, LT „Vasile Vasilache”; LT „Mihai Greco”; Gimnaziul „Decebal”; LT „Traian”) Vizionarea filmelor documentare: „Holocaustul-memorie și preîntâmpinare”, „Zona gri”; „Umbra svasticii”, „La revedere copii”; „Băiatul cu pijamale în dungi”, „Lista lui Kiselev”; „În memoria victimilor Holocaustului”; „Todesta –Tangoul morții” (Liceul Teoretic „Tudor Vladimirescu”, LT „Vasile Vasilache”; LT „Mihai Greco”; Gimnaziul „Decebal”; LT „Traian”) Vizionarea filmului „Who Will Write Our History” („Patria Emil Loteanu”, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 103) Vizionarea spectacolului „Жить, чтобы помнить!” În perioada 23 iunie - 8 iulie 2019 în premieră a fost prezentat filmul documentar „Siberia din oase”, realizat de regizorul Leontina Vatamanu. Filmul a fost montat cu susținerea financiară a MECC în valoare de 400 mii lei. La 5-6 iulie 2019 la Teatrul Național „Mihai Eminescu” a avut loc premiera spectacolului „Dosarele Siberiei” în regia lui Petru Hadârcă. MECC a susținut financiar montarea acestui spectacol în valoare de 55 mii lei.
------	--	---------------------------------------	---	----------------------------------	---	--	--

2.7.	Elaborarea conceptului și înființarea Muzeului Național al Holocaustului în mun. Chișinău, precum și organizarea expozițiilor tematice în alte localități	2017-2019	Agencia Relatii Interetnice, Ministerul Culturii, în cooperare cu autoritățile publice locale, Comunitatea Evreiască din Republica Moldova și Comunitatea Romilor	Institutul Național pentru Studierea Holocaustului din București „Elie Wiesel”, muzeele Holocaustului din București, Ierusalim, Berlin, Varșovia, Washington, Institutul „Yad Vashem”, Alianța Internațională pentru Memoria Holocaustului , Oficiul OSCE pentru Instituții Democratice	Concept elaborat, Centrul muzeal „Memoria Holocaustului și Toleranța Interetnică” deschis în incinta Casei Naționalității r.	MECC a transferat instituției publice ”Muzeul de istorie a evreilor din Republica Moldova” suma de 11 700000,00 lei. Pentru deschidere a Centrului muzeal „Memoria Holocaustului și Toleranța Interetnică” Guvernul a alocat 400 mii lei	Prin Hotărârea de Guvern nr.1019 din 17.10.2018 a fost înființată instituția publică ”Muzeul de istorie a evreilor din Republica Moldova”. Funcția de fondator a instituției publice este exercitată, în numele statului, de către Ministerul Educației, Culturii și Cercetării (MECC). MECC a elaborat Regulamentul și Organigrama de organizare și funcționare a instituției, aprobate prin Ordinul MECC nr. 1667 din 08.11.2018. Prin Ordinul nr. 1596p din 11.12.2018 a fost numit directorul Muzeului, prin acordul părților. A fost elaborat conceptul științific al expoziției permanente al muzeului, precum și Planul de acțiuni privind dezvoltarea/completarea colecțiilor muzeale. În total, în scopul asigurării condițiilor pentru desfășurarea activităților muzeale, MECC a transferat instituției publice ”Muzeul de istorie a evreilor din Republica Moldova” suma de 11 700000,00 lei. Conform HG nr. 1216 din 05.12.2018 Cimitirul evreiesc, din str. Milano, nr.1, terenul aferent și bunul imobil amplasat pe teritoriul acestuia sunt transmise din proprietatea publică a mun. Chișinău în proprietatea publică a statului. În conformitate cu prevederile Regulamentului de organizare și funcționare a muzeului, Cimitirul evreiesc constituie unitate componentă (filială) a Muzeului de istorie a evreilor din RM. Totodată, în temeiul Dispoziției Guvernului Republicii Moldova, nr. 01-04-8440-VMB din 22.10.2018 privind implementarea în continuare a acțiunilor prevăzute în Hotărârea Guvernului nr.
------	---	-----------	--	--	--	--	---

				și Drepturile Omului		313/2017 cu privire la realizarea Planului de acțiuni pentru includerea patrimoniului istoric al comunității evreiești din Republica Moldova a fost elaborat conceptul schiței – proiect de amenajare, funcționare și revitalizare a unor spații interioare ale cimitirului, punând în valoare patrimoniul cultural existent. În acest sens, a fost întocmit Caietul de sarcini pentru elaborarea documentației de proiect privind restaurarea monumentului de istorie și cultură - Cimitir cu complex de monumente din str. Milano 1, sectorul Buiucani, mun. Chișinău. Caietul de sarcini a fost elaborat în conformitate cu recomandările și propunerile reprezentanților Comunității Evreiești din Republica Moldova, Primăria municipiului Chișinău, Fondului de binefacere „Dor le Dor”, Bibliotecii Evreiești „I. Mangher”, precum și documentele istorice prezentate de Agenția Națională a Arhivelor din RM. Obiectivul elaborării documentației de proiect este reabilitarea și amenajarea teritoriului monumentului de istorie și cultură – Cimitirul cu complex de monumente (cimitirul evreiesc) cu restaurarea edificiilor de arhitectură și monumentelor funerare. Pentru asigurarea întreținerii într-o stare corespunzătoare a teritoriului Cimitirului au fost întreprinse următoarele acțiuni: A fost elaborat dosarul tehnic al lucrărilor de actualizare a planului cadastral a terenului, executat de către Î.S. „Institutul de Proiectări Pentru Organizarea Teritoriului” . S-au întreprins lucrări de reparație și amenajare
--	--	--	--	-------------------------	--	--

							executate în cadrul Cimitirului evreiesc care prevăd un și r de acțiuni: lucrări de terasament la curățarea mormintelor; organizarea și întreținerea drumurilor de acces; degajarea arborilor; încărcarea și transportarea deșeurilor; consolidarea monumentelor deteriorate; repararea și consolidarea îngrădirii-împrejmuirilor metalice; În scopul salubrității, întreținerii și menținerii într-o stare satisfăcătoare a Cimitirului, a fost contractată Î.M. „Asociația Spațiilor Verzi”, care la moment sunt în deplin proces de lucru. Pe parcursul "Săptăminei Memoriei" au fost organizate excursii la Centrul muzeal „Memoria Holocaustului și Toleranța Interetnică” care a fost deschis în incinta Casei Naționalității cu finansare de către Guvernul Republicii Moldova .
2.8.	Inaugurarea în instituțiile de cultură și educaționale a unor expoziții și organizarea concursurilor consacrate ororilor Holocaustului din timpul celui de-al Doilea Război Mondial	2017-2019	Ministerul Culturii, Agenția Relații Interetnice	Comunitatea evreiască din Republica Moldova, Comunitatea romilor din Republica Moldova, Muzele Holocaustului din București,	Numărul de expoziții inaugurate, numărul de concursuri organizate	Din bugetul public și din contribuțiile sponsorilor	În conformitate cu prevederile nominalizate, prin ordinul MECC nr.109 din nr.109 din 02 februarie 2018 a fost aprobat Regulamentul de organizare și desfășurare a Concursului Național „Holocaust: istorie și lecții de viață”. În perioada aprilie-mai 2018 a fost desfășurat concursul național de eseuri „Holocaust: istorie și lecții de viață”. Evenimentul a fost organizat de către Ministerul Educației, Culturii și Cercetării (MECC), în parteneriat cu Comunitatea evreiască din Moldova, Centrul Internațional de Training și Dezvoltare Profesională și Centrul Cultural Evreiesc „KEDEM”. Inițiativa MECC în desfășurarea concursului a fost

				Ierusalim, Berlin, Varșovia, Washington, Alianța Internațională pentru Memoria Holocaustului , Oficiul OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului		susținută de către 20 de raioane care în rezultatul etapei raionale/ municipale au desemnat participanții pentru etapa republicană. În etapa republicană au participat 41 de elevi din 40 instituții dintre care 11 cu instruirea în limba rusă și 30 instituții cu instruirea în limba română. Concursul are drept scop educarea tinerei generații în spiritul umanismului și a respectării drepturilor omului, precum și prevenirea și combaterea antisemitismului, xenofobiei și urii interetnice. Putem afirma că acest concurs deși este la prima ediție are o largă acoperire geografică: 40 instituții din 20 raioane, dintre care 19 din localitățile satești și 21 din localitățile urbane. La concurs au 1 2 3 4 5 6 7 participat elevii claselor VIII-XII din instituțiile de învățământ general din toată țara, inclusiv din stânga Nistrului. În evaluarea lucrărilor au fost antrenate cadre didactice din învățământul general, care au format profesională la acest subiect educațional precum și de către reprezentanții ONG parteneri, care au dat dovadă de voluntariat în activitate și deschidere pentru evaluarea proiectelor proiectele de cercetare ale elevilor. În rezultatul evaluării lucrărilor au fost desemnați premianții din ciclul gimnazial și separat din ciclul liceal din cele 11 raioane. În perioada 31 ianuarie – 10 februarie 2019 în incinta Colegiului de Arte Plastice „Alexandru Plămădeală” s-a desfășurat Expoziția-Concurs de artă vizuală cu genericul „Culorile unui genocid”, ediția a III-a. Activitățile preconizate s-au desfășurat în două
--	--	--	--	--	--	---

						locații, a fost organizată expoziția-concurs și un bloc teoretico-informativ (prelegeri, proiecții film/video), în incinta CAP „Alexandru Plămădeală”; și a unei expoziții comemorative în premisele Centrului Academic „Mihai Eminescu”. Concursul se adresează elevilor/studenților din învățământul liceal, profesional tehnic post secundar și superior, care cuprind următoarele categorii de vârstă: 15-17 ani; 18-21 de ani; 22-25 de ani; cadrelor didactice din învățământul preuniversitar și superior; artiștilor, criticilor de artă, cercetătorilor, reprezentanților organizațiilor nonguvernamentale educaționale cultural-artistice. Concursul a fost organizat cu susținerea financiară a MECC în valoare de 25 000 lei. În Săptămâna Memoriei bibliotecile teritoriale municipale și regionale în colaborare cu instituțiile de învățământ general și cu comunitățile evreiești organizează activități tematice, mese rotunde, expoziții de carte dedicate fenomenului Holocaust. Agenția Relații Interetnice în colaborare cu Comunitatea evreiască din Republica Moldova a organizat în incinta Casei Naționalităților expoziția ”Albumul familiei evreiești din Moldova. Fotografii și istorii din interviurile Centropa din Moldova”, la care au participat peste 200 de tineri din instituțiile
--	--	--	--	--	--	---

							de învățământ din capital. Inagurarea expoziției ”Holșocaustul în Basarabia” (Holul Parlamentului Republicii Moldova, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 105)
2.9.	Identificarea locurilor de deportări și exterminări în masă a evreilor și romilor în timpul celui de-al Doilea Război Mondial și ridicarea unor monumente sau instalarea unor plăci memoriale	2017-2019	Academia de Științe a Moldovei, Serviciul de Stat de Arhivă al Republicii Moldova, Ministerul Culturii, Agenția Relații Interetnice, Biroul Politici de Reintegrare, în cooperare cu autoritățile publice locale, muzeele naționale și raionale	Alianța Internațională pentru Memoria Holocaustului, Oficiul OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului, alte instituții și organizații interesate	Numărul de monumente și plăci memoriale instalate au fost instalate 3 panouri informative: 27 ianuarie 2019		Cu scopul identificării locurilor de deportări și exterminări în masă a evreilor și romilor în timpul celui de-al Doilea Război Mondial Centrul de Etnologie din Institutul Patrimoniului Cultural a inițiat cercetări în acest sens. Dr. Duminica Ion, în cadrul procesului de elaborare publicației „The Ignored Holocaust of Bessarabian Roma deported and exterminated in Transnistria (1942-1944)”, care a fost inclusă în culegerea The Future of Memory: Resistance (București: Asociația UMA ED România, 2018), a prezentat informația cu privire la identificarea locurilor de deportări și exterminări ale romilor basarabeni în timpul celui de-al Doilea Război Mondial: „Până în prezent, informația extrasă parțial din sursele de arhivă scoate în evidență următoarele date istorice preliminare privind numărul și categoriile romilor basarabeni deportați în Transnistria, precum și localitățile unde aceștia au fost dislocați: a. Au fost depistate listele nominale ale romilor nomazi basarabeni evacuați din județele Bălți și Lăpușna (114 persoane). Această categorie de romi a fost deportată în Transnistria în două etape: 16- 18 august 1942 și 06-16 septembrie 1942. b. Au fost depistate listele nominale ale romilor sedentari basarabeni evacuați din județele Bălți, Lăpușna, Ismail, Chilia, Cetatea Albă, Cahul (2123 persoane). Această categorie de romi a fost deportată în Transnistria în

						perioada septembrie-octombrie 1942. Odată cu depistarea listelor nominale ale romilor basarabeni evacuați în Transnistria din județele Soroca, Orhei și Tighina – 1 2 3 4 5 6 7 numărul persoanelor deportate e posibil să crească semnificativ. Majoritatea romilor basarabeni au fost dislocați în șapte localități transnistrene, care actualmente fac parte din regiunea Mîkolaiiv (Ucraina): Județul Golta: satele Trîdubî (raionul Krîve Ozero), Sîrove (raionul Krîve Ozero/act.Vradiivka), Katerînka (raionul Golta/ act.Pervomaisk), orașul Domanivka (raionul Domanivka). Județul Berezovca: satele Avdotivka (comuna Kovalivka, raionul Landau/act.Mîkolaiiv), Variușîne (raionul Veselînove) Județul Oceacov: satul Neceaiane (raionul Oceacov/act.Mîkolaiiv). În cadrul proiectelor instituționale de cercetare Institutul de Istorie a pus în lumină o serie de fapte și documente inedite privind locurile de deportare și exterminare a evreilor și romilor în timpul celui de -al Doilea Război Mondial, cultura și tradițiile minorităților naționale. Subiectele privind memoria victimelor Holocaustului din anii celui de -al Doilea Război Mondial sunt tratate în mod constant de către cercetătorii Institutului de Istorie prin referate, comunicări și intervenții în cadrul forurilor științifice naționale și internaționale, precum și prin participări la diverse emisiuni radio și televizate, prin publicarea de articole în presa periodică. În scopul realizării în termen a Planului de acțiuni al Guvernului cu privire la includerea patrimoniului istoric și cultural evreiesc din Republica Moldova în circuitul turistic internațional, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării a constituit un grup de
--	--	--	--	--	--	---

						lucru (aprobat prin Ordinul nr. 1670 din 09.11.2018) în componența căruia sunt desemnate persoane (funcție de conducere la nivel de secretari de stat, directori de agenții și persoane de execuție) de la instituțiile implicate în realizarea Planului de acțiuni menționat, conform competențelor. În 2018, Agenția de Inspectare și Restaurare a Monumentelor (AIRM) de comun cu Agenția Națională a Arhivelor au lucrat la procesul de identificare a locurilor de deportări și exterminări în masă a evreilor. A fost elaborată lista personalităților evreiești cu 1 2 3 4 5 6 7 origini basarabene, renumite pe plan internațional. AIRM, prin intermediul Proiectului „Stolpersteine” (din germană-piatră de poticnire) – un proiect european de comemorare a victimelor nazismului – inițiază instalarea unor plăci de comemorare a acestora. Inițiativa presupune instalarea în trotuar a unei plăci de alamă, în fața casei unde au locuit victimele. Plăcile au dimensiunea de 10 x 10 cm și conțin următorul text: ”Aici a locuit Numele și Prenumele victimei, anul nașterii, data arestării/deportării, data decesului”. Prima piatră ”Stolpersteine” în Republica Moldova a fost instalată pe adresa Alexandru cel Bun 17. Aici a locuit Moise Berliand, născut la 23 iulie 1885 în Chișinău. O altă piatră comemorativă a fost instalată pe adresa str. Armenească 27. Aici a locuit Bunya Bron, născută în 1890 la Chișinău, în familia lui Fișel și Leya. A 3-a adresă la care urmează a fi instalate plăci, Stolpersteine” este imobilul din str. A. Șciusev 44. Aici urmează a fi instalate patru pietre pentru familial Bragar. Benjamin-Gherson, soția Rebeka, fiica Felicia și fiul Ițhak. Conform Arhivei victimelor Holocaustului – Yad
--	--	--	--	--	--	---

							Vashem, membrii familiei Bragar au fost deportați și omorâți în iarna lui 1941. Totodată, AIRM a identificat 21 locuri unde au fost săvârșite masacre împotriva evreilor. În anul 2019 au fost instalate 3 panouri informative: 27 ianuarie 2019 - Monumentul victimelor ghetoului din Chișinău de pe str. Ierusalim; 29 ianuarie - Monumentului de for public „În memoria victimelor fascismului” str. Calea Orheiului, 19, 7 aprilie 2019 - Cimitirul evreiesc, str. Milano 1. La 29 ianuarie 2019 a fost prezentată schița conceptului de reabilitare a cimitirului evreiesc elaborată de arhitectul Evghenii Smolin.
2.10	Elaborarea unui concept privind comemorarea tragediei romilor din timpul celui de-al Doilea Război Mondial și identificarea unui loc potrivit pentru ridicarea unui monument	2018-2019	Ministerul Culturii, Biroul pentru Relații Interetnice, în cooperare cu Consiliul Municipal Chișinău	Internațională pentru Memoria Holocaustului, Oficiul OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului, alte instituții și organizații interesate	Concept elaborat, locație identificată		
2.11	Participarea delegațiilor moldovenești la	2017-2018	Ministerul Afacerilor Externe și	Alianța Internațională pentru	Participare la 4 ședințe ale Alianței	Suportul Financiar Misiunea	Participarea la reuniunile plenare bianuală a Alianței Internaționale privind Comemorarea Holocaustului (IHRA). Republica Moldova a participat la reuniunile

	ședințele în plen ale Alianței Internaționale a Memoriei Holocaustului și promovarea cooperării cu organizațiile internaționale evreiești și alte țări		Integrării Europene, Biroul Relații Interetnice, alte instituții naționale	Memoria Holocaustului, Oficiul OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului, alte organizații internaționale și organizații din alte țări, Comunitatea evreiască din Moldova	Internaționale a Memoriei Holocaustului și	OSCE din Republica Moldova, Ambasada Britaniei în Republica Moldova	AIRA în calitate de stat observator, fiind reprezentată de delegația constituită din reprezentanți ai MAEIE (Petru Alexei, Șef al Secției Consiliul Europei și drepturile omului, coordonator național, conducatorul delegației), Ministerului Educației Culturii și Cercetării (dna Corina Lungu, consultant superior în cadrul Direcției învățământ superior și dna Svetlana Pociumban, șef al Direcției politici culturale) și Agenției Relații Interetnice (dna Vera Petuhov, director general adjunct).
2.12 .	Instruirea colaboratorilor oficiului Avocatului Poporului (Ombudsmanului), a reprezentanților mass mediei și organizațiilor neguvernamentale interesate de protecția drepturilor omului privind istoria Holocaustului	2017-2019	Agenția Relații Interetnice, Academia de Științe a Moldovei	Institutul Național pentru Studierea Holocaustului din București „Elie Wiesel”, Alianța Internațională pentru Memoria Holocaustului , Oficiul OSCE pentru Instituții	Numărul de acțiuni și persoane instruite		În perioada 1-2 octombrie 2018, reprezentanții ARI, Oficiului Avocatului Poporului și Consiliului pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității au participat la un seminar de formare în domeniul minorităților naționale. Seminarul a fost organizat de Misiunea OSCE în parteneriat cu ARI și a avut drept scop consolidarea capacității și cooperării actorilor implicați în procesul de implementare a Strategiei de consolidare a relațiilor interetnice pentru anii 2017-2027. În cadrul seminarului de instruire, reprezentanții instituțiilor au identificat împreună modalități de sporire a cooperării în domeniul protecției drepturilor minorităților naționale și au discutat mecanismul de identificare și abordare a neajunsurilor existente în politicile de stat în acest domeniu. În perioada 22-24 mai 2018 s-a desfășurat un

				Democratice și Drepturile Omului, Institutul „Yad Vashem”, Școala Internațională de Studiere a Holocaustului, Muzeul Memorial Holocaustului din Washington D.C		training de instruire inclusiv pentru lideri ONG în domeniul relațiilor interetnice, organizat de ARI în parteneriat cu Misiunea OSCE în Republica Moldova, în cadrul căruia experții internaționali și naționali au împărtășit experiența și bunele practici europene de consolidare a relațiilor interetnice, sporirea capacităților societății civile în semnalizarea cazurilor de discriminare și instigare la ură. În perioada 1-2 octombrie 2018, reprezentanții ARI, Oficiului Avocatului Poporului și Consiliului pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității au participat la un seminar de formare în domeniul minorităților naționale. Seminarul a fost organizat de Misiunea OSCE în parteneriat cu ARI și a avut drept scop consolidarea capacității și cooperării actorilor implicați în procesul de implementare a Strategiei de consolidare a relațiilor interetnice pentru anii 2017-2027. În cadrul seminarului de instruire, reprezentanții instituțiilor au identificat împreună modalități de sporire a cooperării în domeniul protecției drepturilor minorităților naționale și au discutat mecanismul de identificare și abordare a neajunsurilor existente în politicile de stat în acest domeniu.
2.13	Organizarea tururilor ghidate pentru elevi și	2019	Agenția Relații	Primăria mun. Chișinău	40 evenimente	Agenția Relații Interetnice organizează în incinta Centrului muzeal ”Istoria Holocaustului și toleranța

.	profesori prin locurile legate de istoria Holocaustului în municipiul Chișinău		Interetnice, Agenția Turismului , în colaborare cu Comunitatea Evreiască din Republica Moldova		organizate 1000 de participanți		interetnica” excursii, mese rotunde pentru elevi, maturi despre Holocaust, toleranța interetnică. Pe parcursul perioadei raportate au fost organizate circa 40 de evenimente.
3. Domeniul cercetării și științei							
Obiectivul: Cercetarea și studierea istoriei Holocaustului în vederea aprofundării cunoștințelor despre acest fenomen și folosirii acestora în programele educaționale							
3.1	Identificarea, cercetarea și publicarea documentelor din Arhiva de Stat a Republicii Moldova privind istoria Holocaustului din timpul celui de-al Doilea Război Mondial, inclusiv lansarea unei platforme web	2017-2019	Arhiva de Stat a Republicii Moldova, Institutul de Istorie al Academiei de Științe a Moldovei, universități le și alte instituții de învățământ	Institutul Național pentru Studierea Holocaustului din București „Elie Wiesel”, Alianța Internațională pentru Memoria Holocaustului, Oficiul OSCE pentru	publicate două articole în culegeri științifice internaționale		Pentru realizarea acțiunilor din domeniul cercetării și științei au fost antrenați cercetători, cadre didactice și studenți ai USM, fiind valorificate resursele proiectelor de cercetare, desfășurate activități științifico-didactice și cu caracter public în scopul promovării valorilor democratice, culturii europene a memoriei și solidarității cu supraviețuitorii tragicelor evenimente din timpul celui de-al Doilea Război Mondial (1939-1945) În vederea aprofundării cunoștințelor privind istoria Holocaustului din timpul celui de-al Doilea Război Mondial Centrul de Etnologie din Institutul Patrimoniului Cultural a publicat două articole în culegeri științifice internaționale: AXENTI, M. Guided Tour through the

	dedicate cercetării fenomenului Holocaustului în Moldova			Instituții Democratice și Drepturile Omului,			Kishinev Ghetto. In: The Future of Memory: Resistance. București: Asociația UMA ED România, 2018, pp. 100-101. ISBN 978-9730-26975-8. DUMINICA, I. The Ignored Holocaust of Bessarabian Roma deported and exterminated in Transnistria (1942-1944). In: The Future of Memory: Resistance. București: Asociația UMA ED România, 2018, pp. 102-111. ISBN 978-9730-26975-8.
3.2.	Includerea în programele de activitate ale Institutului de Istorie și altor subdiviziuni ale Academiei de Științe a Moldovei a temelor de cercetare științifică privind fenomenul Holocaustului	2017-2019	Academia de Științe a Moldovei, Institutul de Istorie, Institutul de Cercetări Juridice și Politice, Institutul Patrimoniului Cultural, Universitatea Academiei de Științe a Moldovei	Institutul Național pentru Studierea Holocaustului din București „Elie Wiesel”, Alianța Internațională pentru Memoria Holocaustului și Oficiul OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile	Au fost publicate: 2 lucrări, 4 articole internaționale și naționale, 9 participări la conferințe naționale și internaționale	Din bugetul public și din contribuțiile sponsorilor	Au fost publicate: 2 lucrări, 4 articole internaționale și naționale, 9 participări la conferințe naționale și internaționale privind fenomenul Holocaustului La 9 februarie 2017 la Muzeul Național de Istorie a Moldovei, a avut loc lansarea cărții „Ghetoul din Chișinău 1941-1942”, semnată de Paul A. Shapiro, director al oficiului pentru afaceri internaționale al Muzeului Memorial al Holocaustului din Statele Unite. Evenimentul a fost organizat de către Ministerul Culturii în parteneriat cu Ambasada Statelor Unite ale Americii în Republica Moldova, Institutul Național pentru Studierea Holocaustului din România „Elie Wiesel” și Muzeul Național de Istorie a Moldovei. În cadrul evenimentului, autorul Paul A. Shapiro a menționat că volumul său cuprinde 49 de documente despre masacrul evreilor din anii 1941-1942 din Basarabia, fiind citate cca 500 de documente, dintre miile descoperite în arhivele din România și Republica Moldova.

				Omului,			
3.3.	Includerea în programele de activitate ale instituțiilor de învățământ superior a temelor de cercetare științifică privind fenomenul Holocaustului	2017-2019, luna ianuarie	Ministerul Educației, Universitatea de Stat din Moldova, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău	Institutul Național pentru Studierea Holocaustului din București „Elie Wiesel”, Alianța Internațională pentru Memoria Holocaustului, Oficiul OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului, Institutul „Yad Vashem”.	Numărul de lucrări elaborate și numărul de publicații	Din bugetul public și din contribuțiile sponsorilor	În cadrul proiectelor instituționale (2015-2019), Proiectelor Program de Stat (2015-2018), USM a adus în atenția cercetătorilor și cadrelor didactice o serie de consemnări documentare inedite privind strategiile de supraviețuire, manifestările de solidaritate sau atrocitățile traite de etnicii evrei și romi în timpul celui de-al Doilea Război Mondial (1939-1945). Tema memoriei victimelor Holocaustului din anii celui de-al Doilea Război Mondial este cercetată în mod constant de către cadrele științifice și științifico-didactice de la USM și reflectată în activitățile curriculare (cursuri, comunicări în cadrul forurilor științifice, elaborare de teze de licență, master, doctorat). Au fost organizate cercetări de recuperare și valorificare a memoriei victimelor regimurilor totalitare din RSS Moldovenească în cadrul proiectelor de cercetare desfășurate de Centrul de Excelență ‘Institutul de Istorie Socială Pro Memoria, USM, 2017-2019. Politica față de evreii basarabeni și transnistreni (1940- 1944) în cadrul Centrului de Studiere a Totalitarismului, USM, 2017-2019. Completarea fondului de carte al Bibliotecii Universitare a USM cu titluri de carte privind fenomenul Holocaustului (sistematic). Stagiu de documentare la Muzeul Evreiesc din Berlin Germania, dr. Ion XENOFONTOV, Facultatea de Istorie și Filosofie, USM, septembrie 2017. COJOCARU, Ludmila, Issues and Perspectives on

							Approaching Silence in oral History Research In: C. Budeancă, D. Bathory (editors), <i>Histories (Un)Spoken: Strategies of Survival and Social-Professional Integration in Political Prisoners' Families in Communist Central and Eastern Europe in the '50s and '60s</i>, Mӳnster: LIT Verlag, 2018, p. 326- 340, ISBN 3643909837, 9783643909831 SUVEICA S., From Heroisation to Competing Victimhoods. History Writing on the Second World War in Moldova, <i>Sudosteuropa. Journal of Politics and Society</i>, special issue "The Second World War in Historiography and Public Debate" (guest editor Sabine Rutar), 65, 2 2017, 388-412. Svetlana SUVEICA, Pianos and Paintings from Transnistria. Traces of Cultural Plunder in Romanian Holocaust (1941-1944), "Traces of Cultural Plunder during the Holocaust in Eastern Europe", congresul internațional ASEES 2017 "Transgressions", Chicago, 9.11.2017. PETRENCU, Anatol, dr. hab. Studii de teren privind deportarea evreilor de peste Nistru (studiu de caz: David Vanşelboim), 2018.
3.4.	Organizarea în cadrul instituțiilor academice și universităților a unor conferințe științifice, mese rotunde și	2017-2019, luna ianuarie	Institutele Academiei de Științe a Moldovei, Universitatea de Stat din Moldova, Universitatea	Institutul Național pentru Studierea Holocaustului din București	7 participări la manifestări științifice acțiuni desfășurate: mese rotunde, lansare de	Din bugetul public și din contribuțiile sponsorilor	Prezentarea cărții "Recolta de Aur: Evenimentele Grudzinska-Gross; Organizator din partea USM—prof. Ion Eremia. Au participat circa 150 de studenți de la facultățile USM, 14.09.2017. Participarea cercetătorilor USM la lansarea cărții „Ghetoul din Chișinău 1941-1942”, semnată de Paul A. Shapiro, director al oficiului pentru afaceri internaționale al Muzeului Memorial al Holocaustului din Statele Unite; 09.02.2017, MNIM. Masa rotundă <i>Ghetoul din Chișinău (1942- 1944)</i> cu

	seminare pe tema Holocaustului		Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău	„Elie Wiesel”, Alianța Internațională pentru Memoria Holocaustului, Oficiul OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului, Institutul „Yad Vashem”, Școala Internațională de Studiere a Holocaustului, Centropa Jewish Network for European	carte, expoziții, forum etc. numărul participanților -1000		vizita la Muzeul Holocaustului. Organizator— dr. Ion Xenofontov; participanți—44 de studenți anul II, Facultatea Istorie și Filosofie mesele rotunde “Comemorarea a 72 de ani de la eliberarea lagarelor de concentrare de la Auschwitz-Birkenau”, „Sporirea nivelului de conștientizare cu privire la Holocaust”, însoțite de vizionarea filmului documentar „Holocaust” și participarea la Emisiunea „Matinal National” de la „Radio-Moldova”; 2017, Biroul Relații Interetnice în parteneriat cu Universitatea de Stat din Moldova. expoziției ”Albumul familiei evreiești din Moldova. Fotografii și istorii din interviurile Centropa din Moldova”, organizate de ARI; Casa Naționalităților din mun. Chișinău, 2017. Proiect Școala Internațională de Vară „Cultura memoriei și patrimoniul cultural pentru tînara generație. Schimb de experiență și bune practici între Lituania, Moldova și România”, organizat de Centrul de Excelență. Centrul de Etnologie din Institutul Patrimoniului Cultural a avut 7 participări la manifestări științifice pe tema Holocaustului: DAMIAN Victor. Роль государства и гражданского общества в сохранение памяти о Холокосте в образовательном пространстве. Круглый стол «Холокост в исторической памяти Приднестровья». Приднестровский государственный университет им. Т.Г. Шевченко, Еврейский Общинный Благотворительно-Культурный Центр «Хэсэд». Tiraspol, 28 ianuarie 2018.. Пути сотрудничества между еврейскими организациями и государственными структурами по сохранению культурного наследия евреев Республики Молдова. Masa rotundă „Cu privire la implementarea planului de acțiuni al Republicii Moldova în domeniul educației și
--	--------------------------------	--	---	--	--	--	---

				Schools, Muzeul Memorial al Holocaustului îi din Washington D.C.		comemorării Holocaustului”. Misiunea OSCE în Moldova, Comunitatea Evreiască din Moldova. Chișinău, 07 iunie 2018. Дисциплины еврейского цикла в школьном образовании Республики Молдова (90-х гг. XX – начало XXI вв.). Международная научно-практическая конференция «Стратегия 1 2 3 4 5 6 7 de Studiere a Holocaustului, Centropa Jewish Network for European Schools, Muzeul Memorial al Holocaustului din Washington D.C. развития образовательного пространства 21 века». Приднестровский государственный университет им. Т.Г. Шевченко, Российская академия образования Южный федеральный округ, Приднестровский научный центр Российской академии образования. Tiraspol, 18-19 octombrie 2018. DUMINICA Ion. Deportarea romilor basarabeni în Transnistria (1942-1944). O tragedie ignorată de opinia publică locală. Masa rotundă „Holocaustul – lecție istorică pentru toleranță”. Biroul Relații Interetnice al Republicii Moldova. Chișinău, 26 ianuarie 2018. DUMINICA Ion. Депортация бессарабских ромов в Транснистрию (1942-1944). Исследование, изучение, поминовение. Круглый стол «Холокост в исторической памяти Приднестровья». Приднестровский государственный университет им. Т.Г. Шевченко, Еврейский Общинный Благотворительно-Культурный Центр «Хэсэд». Tiraspol, 28 ianuarie 2018. DUMINICA Ion. Rezistența individuală a romilor basarabeni în cadrul ghetourilor din Transnistria (1942-1944). Intre extincție și supraviețuire. Discuție publică cadrul Proiectului Cultural „Rezistența. Viitorul Memoriei”. Asociația UMA ED România, Administrația Fondul Cultural Național (AFCN). București, 28 februarie 2018. n. Holocaustul romilor basarabeni – un fenomen istoric ignorat in presa din Republica Moldova. Seminarul
--	--	--	--	--	--	---

							„Reflectarea Holocaustului în presă – oportunitate, resurse, bune practici”. Fundația Friedrich Ebert Moldova, Institutul Național de Studiere a Holocaustului din România „Elie Wiesel”, Institutul de Istorie Orală din Moldova. Chișinău, 15 mai 2018.
3.5.	Organizarea și desfășurarea Concurșului național „Toleranța: lecțiile Holocaustului”	2017-2019 în trei etape: 19 aprilie – 27 ianuarie	Ministerul Educației, Ministerul Culturii, în cooperare cu Comunitatea Evreiască din Republica Moldova și Comunitatea Romilor din RM	Congresul Euro-Asiatic Evreiesc, Institutul Național pentru Studierea Holocaustului din București „Elie Wiesel” Alianța Internațională pentru Memoria Holocaustului, Oficiul OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului, „Yad Vashem”, Școala Internațională de Studiere a Holocaustului,	Numărul de acțiuni desfășurate și numărul de participanți		Anual în incinta Colegiului de Arte Plastice Alexandru Plămădeală are loc expoziția-concurs „Culorile unui genocid”, ediția 3-a. Expoziția-concurs de arte vizuale, cu genericul „Culorile unui genocid”, reprezintă un proiect cultural-artistic organizat în contextul Zilei Internaționale de Comemorare a Victimelor Holocaustului, instituită în Republica Moldova prin Hotărârea Parlamentului nr. 210 din 26.11.2015. Expoziția-concurs are drept scop stimularea potențialului artistic și creativ al elevilor/studenților, promovarea atitudinii responsabile și a spiritului civic, generarea unui comportament activ al tinerei generații.

				Centropa Jewish Network for European Schools			
3.7.	Organizarea unor vizite de informare și documentare pentru reprezentanții instituțiilor de stat și organizațiilor necomerciale din Republica Moldova la Institutul Național pentru Studierea Holocaustului din București „Elie Wiesel” și Institutul „Yad Vashem” din Ierusalim, Muzeul Memorial al	2017	Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene, Instituțiile de stat, în cooperare cu organizațiile necomerciale din Republica Moldova, Ministerul Educației	Institutul Național pentru Studierea Holocaustului din București „Elie Wiesel”, Institutul „Yad Vashem” din Ierusalim, Muzeul Memorial al Holocaustului din Washington D.C., Oficiul OSCE pentru Instituții	Numărul de vizite și numărul de participanți	Din bugetul instituțiilor și organizațiilor implicate și din contribuțiile sponsorilor	În vederea familiarizării cu experiența altor țări în domeniul studierii, cercetării și comemorării Holocaustului au fost organizate vizite de informare și documentare. În acest context menționăm contribuția Misiunii OSCE Moldova pentru acoperirea cheltuielilor de participare a delegației Republicii Moldova la reuniunea anuală a Alianței Internaționale pentru memoria Holocaustului (Iași, noiembrie, 2016 și Geneva, iunie, 2017, Berna, decembrie 2017. În perioada 2 – 5 decembrie 2019, la Luxembourg) în cadrul căreia prin asistarea la ședințele Departamentului Educației din cadrul IHRA, cu posibilitatea de cunoaștere a realizărilor și tendințelor privind educația Holocaust în statele membre IHRA, aspecte foarte importante pentru demararea acțiunilor ulterioare conform actualului Plan de acțiuni. Participare, cu suportul Oficiului OSCE, în cadrul vizitei de documentare la București, 24-27 octombrie 2017, în cadrul căreia au fost prezentate experiențele României privind educația Holocaust. În perioada 6 -10 aprilie 2018 un grup format din 5 elevi și un profesor de la Liceul Academiei de Științe a Moldovei a realizat o vizită de informare și documentare în Polonia, care au avut drept scop studierea istoriei Holocaustului .

	Holocaustului din Washington D.C. pentru familiarizarea cu experiența României și a Israelului în domeniul studierii, cercetării și comemorării Holocaustului			Democratice și Drepturile Omului			
--	---	--	--	----------------------------------	--	--	--